

Helsefelleskapet i Vestfold

Handlingsplan 2023

Behandlet og vedtatt i partnerskapsmøtet 07.10.2022

Innledning og bakgrunn

Nasjonal helse- og sykehusplan 2020-2023 gir retning og rammer for utvikling av spesialisthelsetjenesten og samarbeidet med den kommunale helse- og omsorgstjenesten i planperioden. Etablering av helsefellesskap er et viktig tiltak for en helhetlig og sammenhengende helse- og omsorgstjeneste.

Helsefellesskapene består av kommuner og sykehus med utgangspunkt i helseforetaksområdene. Det er 19 helsefellesskap i Norge. Helsefellesskapene utgjør en arena for strukturert og forpliktende samarbeid, men er ikke et eget forvaltningsnivå. Styringslinjer, finansiering og lovverk som regulerer helse- og omsorgstjenesten i kommune- og spesialisthelsetjenesten er ikke endret. Det er fortsatt behov for forpliktende samarbeidsavtaler mellom kommuner og spesialisthelsetjenesten.

Helsefellesskapene skal bidra til kvalitet og pasientsikkerhet. For helse- og omsorgstjenesten innebærer god kvalitet at tjenestene, jf. Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring:

- er virkningsfulle
- er trygge og sikre
- involverer brukere og gir dem innflytelse
- er samordnet og preget av kontinuitet
- utnytter ressursene på en god måte
- er tilgjengelige og rettferdig fordelt

Nasjonal helse- og sykehusplan prioriterer disse pasientgruppene i helsefellesskapene:

- Personer med alvorlige psykiske lidelser og rusproblemer
- Skrøpelige eldre
- Barn og unge
- Personer med flere kroniske lidelser

Helsedirektoratet har utarbeidet dokumenter, strategier og planer for hvordan helsefellesskapene kan målrette, utvikle og prioritere tiltak innenfor disse pasientgruppene.

Regjeringen har startet arbeidet med Nasjonal helse- og samhandlingsplan som etter planen skal fremmes høsten 2023. Planen blir en stortingsmelding som omfatter både den kommunale helse- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten. Det legges til grunn at samhandling og samarbeid om pasientforløp ikke vil bli mindre vektlagt i kommende planperiode.

Helsefellesskapet i Vestfold

Helsefellesskapet i Vestfold består av de seks Vestfoldkommunene og Sykehuset i Vestfold HF. Dette utgjør en oversiktlig samarbeidsstruktur sammenholdt med mange av de andre helsefellesskapene i landet.

Helsefellesskapet er organisert på tre nivåer i samsvar med føringer i Nasjonal helse- og sykehusplan:

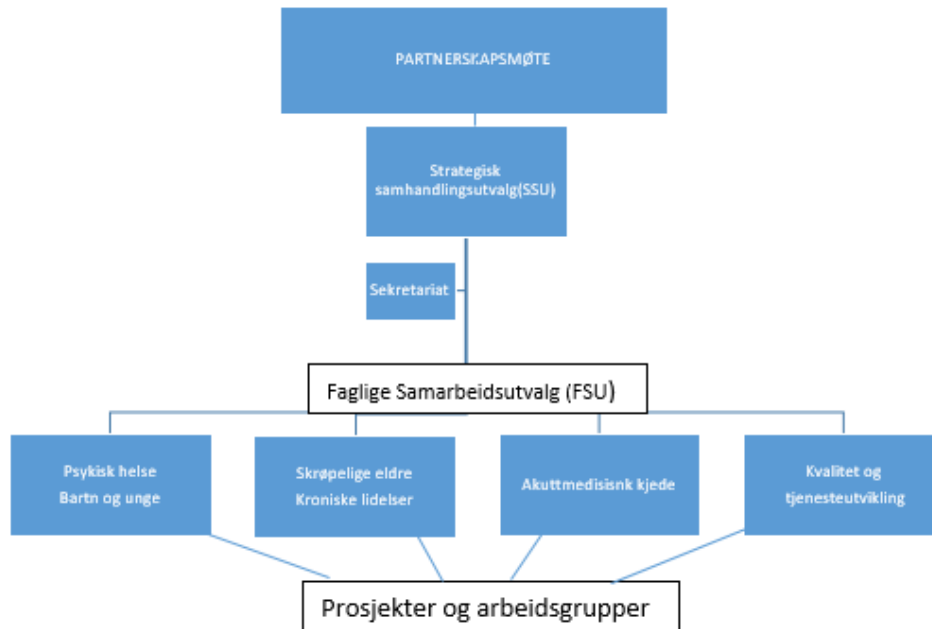
- Partnerskapsmøtet
- Strategisk samarbeidsutvalg
- Faglige samarbeidsutvalg

Det er etablert en felles sekretariatsfunksjon med deltakere fra kommuner og sykehus som utarbeider saksdokumenter og forbereder og gjennomfører møter og arrangementer.

Helsefellesskapet benytter Kompetansebroen som teknisk løsning og nettportal for publisering av

avtaler, planer og saksdokumenter. Kompetansebroen benyttes også til læring, fagutvikling, kompetanseheving og kunnskapsdeling.

Modell for Helsefellesskapet i Vestfold:

Helsefellesskapet vedtok en handlingsplan for perioden 2021-2022 som beskrev overordnede føringene og satsingene for planperioden. Flere av tiltakene er langsiktige og videreføres i forslaget for handlingsplan for 2023.

Handlingsplanen er et oversiktsdokument som vil påvirkes av utvikling og endringer så vel lokalt, nasjonalt som internasjonalt. Som eksempler kan nevnes koronapandemien, utfordringer i fastlegesituasjonen samt erfaringer fra SiVs organisasjonsutviklingsprosess og innflytting i nye sykehusbygg.

Handlingsplanen skal ses i sammenheng med føringer i nasjonalt planverk, regionale utviklingsplaner og lokale utviklingsplaner for sykehus og kommuner.

Handlingsplanen for Helsefellesskapet i Vestfold legges frem med forslag om følgende innsatsområder i 2023:

1. Skrøpelige eldre og multisyke
 - Samhandlings- og utviklingsprosjektet Vitality
2. Barn og unge og psykisk helse
 - Samhandlings- og utviklingsprosjektet Ung Arena+
 - Arbeidsgruppe barn og unge med spiseforstyrrelser
 - Arbeidsgruppe pasienter med langvarige psykiske lidelser og rusavhengighet
3. Faglig samarbeidsutvalg for kvalitet og tjenesteutvikling
4. Faglig samarbeidsutvalg for akuttjenester
5. Fastlegesituasjonen
6. Styringsdata for utvikling og oppfølging av tjenestene

Innsatsområdene følger dels av strukturen med faglige samarbeidsutvalg i helsefellesskapet, er dels også videreføring av etablerte samhandlingsprosjekter, men omfatter også områder som går på tvers av strukturene i Helsefellesskapet.

Handlingsplanen inneholder i det følgende en kortfattet oversikt og beskrivelse av tiltak. For nærmere omtale vises til andre planer, styringsdokumenter og rapporter, som Utviklingsplanen for SiV og kommunale planer. For tiltak som utvikles innenfor regi av Helsefellesskapet har Strategisk samarbeidsutvalg rollen som styringsgruppe.

1. Samhandlings- og utviklingsprosjektet Vitality

Med oppstart fra høsten 2019 har det vært utredet og utviklet et samarbeidsprosjekt for å gi et bedre tilbud til pasientgrupper som faller inn under både «skrøpelige eldre» og «personer med flere kroniske lidelser». Prosjektet har også vært beskrevet med «mulitsyke» og «de som trenger oss mest».

Det er dokumentert i internasjonale og nasjonale studier at tidlig oppdagelse og identifisering av «skrøpelighet» i en persons helse- og sykdomsutvikling er viktig fordi det gir mulighet til å sette inn forebyggende og behandlende tiltak som kan motvirke en uheldig utvikling. Dette kan få stor betydning for det enkelte individ, men er også viktig på systemnivå. Målrettede tiltak kan gi redusert behov for ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommuner og sykehus.

Gjennom utvikling av prosjektet har man valgt å fokusere på to hovedgrupper pasienter: forsterket oppfølging etter utskrivning fra sykehusopphold, samt etablering av et helsestasjonstilbud med tilbud om utvidet kartlegging av eldre som søker om kommunale omsorgstjenester. Tiltakene startet opp i samarbeid mellom Larvik kommune og SiV i 2022.

Erfaringer fra tjenesteutvikling og samarbeid mellom Larvik kommune og SiV vil danne grunnlag for overføring og utforming av tilsvarende tjenestetilbud i øvrige kommuner. Strategisk samarbeidsutvalg er styringsgruppe for prosjektet. Sykehus og kommuner dekker sine respektive kostnader, som i hovedsak omfatter stillinger/lønnskostnader. Prosjektet fikk tildelt ekstern prosjektfinansiering i 2022, og det skal søkes om eksterne tilskudd også for videre utvikling og utvidelse.

Etter planen skal tiltaket utvides med Horten og Sandefjord som de neste kommunene fra første kvartal 2023 og øvrige kommuner fra slutten av 2023 eller begynnelsen av 2024.

2. Barn og unge og psykisk helse

Samhandlings- og utviklingsprosjektet UngArena+ har i 2022 vært hovedfokus innenfor dette området. Forprosjektet startet høsten 2019, og har vært gjennom en utrednings- og utviklingsfase hvor koronapandemien også har medført forsinkelser. Prosjektet startet opp igjen i september 2021. Målgruppen er ungdom og unge voksne i aldersgruppen 13-25 år med risiko for psykiske lidelser, psykososiale problemer og rusproblemer. Oppdraget gjelder generelt forebyggende arbeid, samt kartlegging, forebygging og behandling av unge med mild og moderate psykiske lidelser.

Prosjektet har gjennom bred kartlegging og brukervedvirkning utviklet en modell for et integrert tjenestetilbud hvor forebyggende tilbud, kommunale helse- og velferdstjenester og spesialisthelsetjenester samarbeider sømløst og på tvers om tilbud til målgruppen. Samlokalisering av tjenestene har vært et grunnleggende prinsipp.

Tønsberg kommune er pilotkommune og samarbeidspartner i utvikling av konseptet. Strategisk samarbeidsutvalg er styringsgruppe for prosjektet. Dette prosjektet har også fått eksterne tilskuddsmidler. Prosjektet har som mål å komme i gang med tiltak i Tønsberg i 2023.

Arbeidsgruppe for barn og unge med spiseforstyrrelser er en annen viktig satsning. Forekomst av spiseforstyrrelser har vist en sterk økning over de senere årene. Det har vært nedsatt en arbeidsgruppe med deltakelse fra flere aktører som har gjennomgått utrednings- og oppfølgingstilbud i kommunene og samhandling med spesialisthelsetjenesten. Målsetningen er å få etablert omforente anbefalinger og rutiner. Dette arbeidet forventes avsluttet høsten 2022.

Fokus på tiltak og samarbeid som fremmer barn og unges psykiske helse vil være viktig for Helsefelleskapet også utover prosjektene og arbeidsgruppene som er beskrevet ovenfor. Tidlig oppdagelse, gode forbyggende tiltak og relevante tjenestetilbud og oppfølgingstiltak vil ha stor betydning for det enkelte barn og familie, i tillegg vil være en god samfunnsmessig prioritering. Gode samarbeidsrutiner mellom kommuner og sykehus er viktig, og vil også omfatte tjenester i kommunene som ligger utenfor helse- og omsorgstjeneste, som skoler, barnehager, barnevern, avlastningstilbud mfl.

Samarbeid om oppfølging av pasienter med langvarige psykiske lidelser og rusavhengighet er et innsatsområde innenfor psykisk helse som rettes mot en annen pasientgruppe. I tidligere handlingsplan var det omtalt arbeid med pasientforløp for pasienter med tvungent psykisk helsevern uten døgnopphold samt pasientforløp for pasienter med behov for legemiddelassistert rusbehandling.

Etter dialog med Klinikk for psykisk helse og avhengighet anses det hensiktsmessig å utvikle et bredt mandat som skal inneholde samarbeid, ansvars- og oppgavefordeling for pasienter med langvarige psykiske lidelser og rusavhengighet. Dette vil kunne gjelde personer som er omfattet av lov om tvungent psykisk helsevern og personer som ikke er det.

Arbeidet med å definere mandat og foreta avklaringer starter høsten 2022. Prosjekt- og utredningsarbeid med vurdering av tjenestetilbud og samarbeidsløsninger forventes å komme i gang i 2023.

3. Faglig samarbeidsutvalg for kvalitet og tjenesteutvikling

Fagutvalget skal være et rådgivende organ for SSU vedrørende prioritering, organisering og gjennomføring av kompetanseutvikling og forbedringstiltak. Samarbeidsutvalget skal bidra til helsefaglige vurderinger og råd knyttet til koordinering og prioritering av tiltak innen alle deler av helse- og omsorgssektoren. Revidering av struktur og innhold i samarbeidsavtalene mellom helseforetak og kommunene vil være en prioritert satsning i 2023.

4. Faglig samarbeidsutvalg for akuttjenester

En sammenhengende akuttmedisinsk kjede er en av målsetningene i Nasjonal helse- og sykehusplan. Det er etablert et faglig samarbeidsutvalg innenfor Helsefelleskapet, men oppstart av arbeidet har blitt forsinket og vil først komme i gang høsten 2022. Samarbeid om øyeblikkelig-hjelp pasientforløp og akutte tjenestetilbud blir hovedtema for Helsefelleskapets samhandlingskonferanse i november 2022.

Utfordringsbildene og problemstillinger er ikke ukjent fra tidligere, og det ble gjennomført et samarbeidsprosjekt om akuttmedisinsk kjede i Vestfold mellom kommunene og sykehuset i 2017-

2018. Dette prosjektarbeidet vil være et viktig grunnlag for videre samarbeid og utviklingsarbeid. Videre vil arbeidet som er gjennomført om Akuttkjeden i Telemark være sentralt med tanke på overføring og implementering.

Utvikling av gode og trygge akuttjenester omfatter ikke bare samhandling og samarbeid mellom aktører på flere tjenestenivåer, men må også ses i sammenheng med lokalt utviklings- og forbedringsarbeid i de kommunale helse- og omsorgstjenestene og med pågående forbedringsarbeid i Akuttsenteret ved SiV.

Med hensyn til begrepsbruk foreslås å benytte akuttjenester og akuttkjede slik det er gjort i Telemark i stedet for akuttmedisinske tjenester/kjede. Begrepet akuttjeneste/akuttkjede oppleves å favne bredere og være mer inkluderende enn akuttmedisin, for eksempel med hensyn til akutt forverring av kronisk sykdom og psykososiale kriser.

5. Fastlegesituasjonen

I store deler av landet oppleves store utfordringer i fastlegeordningen med redusert kapasitet, fulle pasientlister og ingen ledig listekapasitet. Også i helsefellesskapet i Vestfold oppleves det en uholdbar fastlegesituasjon. Stadig flere pasienter står uten fastlege. Kommunene opplever mangelfull rekruttering og ustabile vikarløsninger blant fastlegene.

En velfungerende fastlegeordning utgjør en helt sentral del av helsetjenesten, med kapasitet, kompetanse og kontinuitet som essensielle kjennetegn. En svekket fastlegeordning vil først og fremst gå utover pasienttilbudet og medføre risiko for pasientsikkerheten. Et mangelfullt fastlegetilbud vil gi økt pasientpågang til spesialisthelsetjenesten, med risiko for overbelastning av sykehusene og et redusert helsetjenestetilbud til mange pasientgrupper.

Fastlegeordningen er en del av kommunehelsetjenesten og utfordringer innenfor organisering, rekruttering og økonomi ligger hos kommunene. Helsefellesskapet kan bidra med løsninger for å fremme rekruttering og effektivisere fastlegenes arbeidsdag. Eksempler på dette kan være å legge til rette for videre- og etterutdanning, hospitering, kurs, veiledning og fagutvikling. Videre kan det være aktuelt å se på forenkling og administrative rutiner og praktiske samhandlingstiltak som digital konsultasjoner/rådgivning og ambulante tjenester.

Innenfor helsefellesskapet vil Strategisk samarbeidsutvalg få en sentral rolle i oppfølging av mulige tiltak som ligger innenfor helsefellesskapets ansvarsområde. Det er også rekrutterings- og bemanningsutfordringer for andre helsepersonellgrupper. Helsefellesskapet vil, som i fastlegesituasjonen, i denne handlingsperioden samarbeide for å få en oversikt over status, hvilke tiltak som er gjort og hvilke tiltak som krever felles innsats. SSU vil sette saken på dagsorden gjennom sine møter.

6. Styringsdata for utvikling og oppfølging av tjenestene

Felles styringsdata vil være et viktig for å identifisere utfordringer, som utgangspunkt for iverksetting av forbedringsarbeid, for å følge utviklingen og evaluering av tiltak. Sykehus og kommuner har ulike muligheter for å hente ut data fra sine respektive journal- og pasientadministrative systemer. Tilgang på analysekompetanse er også forskjellig. I tillegg til styringsdata i den enkelte virksomhet er det også løsninger som inneholder data fra flere virksomheter nasjonalt og regionalt.

Helsefelleskapet i Vestfold vil arbeide for å utvikle gode løsninger slik at kommuner og sykehus har enkel tilgang til relevante styringsdata. Dette vil omfatte demografiske data, informasjon om helsetjenestetilbud, oversikt over bruk av tjenestene, variasjon og utviklingstrekk.

Utviklingsarbeidet vil ha behov for innsikt og kunnskap fra fagmiljøer, ledelsesperspektiv og analysekompetanse. Faglig samarbeidsutvalg for kvalitet og tjenesteutvikling vil være naturlig forankring innenfor helsefelleskapet for planlegging og utvikling av dette arbeidet.